

Puterea Educationala a Sahului

LEONTXO GARCIA

Sahul este educativ... daca nu este o obsesie! Desigur, daca sunteti pe deplin obsedati de sah s-ar putea sa nu fie alte domenii din viata voastra unde ati putea utiliza ceea ce ati invatat jucand sah.

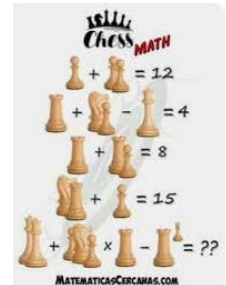
Sahul este cel mai educativ ca instrument pedagogic, predat de cadre didactice. (Si jucatorii de sah ar putea preda, dar de preferat doar daca au o pregatira pedagogica foarte buna).

Combaterea ideilor preconcepute gresite si larg raspandite reprezinta cea mai mare problema.

“Stiu ca saahul este interesant pe post de instrument pedagogic, dar nu si pentru mine, deoarece este foarte complicat, este numai pentru oamenii inteligenti, iar eu nu ma consider foarte inteligent.” Acest gen de gandire este prevalent si devine foarte dificil sa reusesti sa atragi profesori sa predea cursuri, seminarii sau work-shopuri de sah educational. Dar odata ce profesorii ne asculta argumentele, majoritatea sunt convinsi.

Spun asta dupa ce am predat unui numar mai mare de 30.000 de cadre didactice in 28 de tari incepand cu 2009. Cu toate acestea, odata ce vin, asculta si vad cu ochii lor cat de folositor poate sa fie saahul in clasa, inteleg repede doua idei fundamentale:

- 1) A incerca sa fii mare maestru si a folosi saahul ca un instrument pedagogic sunt doua lumi complet diferite. Pentru cea de a doua este nevoie de cunostiinte ale sahului putin peste nivelul de incepator – cateva ore de pregatire vor fi de ajuns.
- 2) Sahul poate fi un instrument profesional de ajutor pentru profesori, atunci cand este folosit intr-un mod transversal. De exemplu, predarea sahului implica dezvoltarea inteligentei emotionale – una dintre cele mai relevante domenii ale educatiei inovative in secolul 21 – atingand, de asemenea, materii interdisciplinare cum ar fi matematica, limbile – materne si straine, istoria, tehnologia, educatia fizica, etc.

Ultima idee este cruciala. In afara cazurilor exceptionale cum ar fi tarile ca Armenia, unde saahul este cel putin la fel de popular ca fotbalul, este foarte greu sau aproape imposibila rezervarea unei ore in curriculum doar pentru sah.

Sa presupunem ce deja ati convins directorul unei scoli de cat de important este saahul ca instrument pedagogic. Fara indoiala, aveti argumente bune pentru a face acest lucru, asa cum detaliez si eu la cursuri. De exemplu, nivelul de satisfactie nu a fost niciodata sub 85% dupa cursurile mele, workshopuri cu partenera mea profesionista Lorena Garcia sau seminarii cu Fundatia Kasparov pentru America Latina. Apoi va apare si intrebarea de milioane: “Ok, spune-mi, ce materie ar trebui sa scot din curriculum ca sa fac loc pentru a introduce saahul?”, intreaba directorul scolii. Iar raspunsul vostru surprinzator va fi: “Nimic. Vetii folosi saahul intr-un mod transversal si interdisciplinar. De exemplu, multe concepte matematice – geometria, aritmetica, algebra, s.a. – pot fi explicate intr-un mod eficient si captivant prin intermediul sahului.” Intrebarea de milioane ar trebui

sa dispara dupa un an, doi, dupa ce directorul scolii, profesorii, parintii si elevii vor devin incantati de sah ca fiind un instrument educativ. Intr-adevar, saahul ar putea apoi sa-si castige o ora proprie in curriculum si sa fie un aspect deosebit al acelei scolii.

Exista un moment in timpul cursurilor mele cand o parte considerabila din public crede ca sunt obsedat de sah si ca mi-am pierdut simtul ratiunii. Se intampla atunci cand citesc pe ecran: "Sah pentru copii intre 2 si 5 ani." Ei stiu ca inteligenta abstracta nu incepe sa se dezvolte pana la 5-6 ani (cu exceptia copiilor dotati). Drept urmare, propozitia de mai sus pare sa nu aiba sens. Desigur, nu ma astept ca un copil de 3 ani sa poata duce un joc de sah la capat.

Bazandu-ma pe o experienta de lunga durata, nu imi amintesc nici un caz de profesor scolar care sa foloseasca saahul pentru a lucra cu copiii si care sa nu fie satisfacut.

Sahul – in jonctiune cu o tabla mare pe podea, muzica, dans, papusi, etc. – este un instrument fantastic pentru a dezvolta cateva dintre cele mai importante abilitati si valori ale acelei varste. Sahul implica aspecte ale asezarii in serie, clasificarii, lateralitatii, psihomotricitatii, atentiei, concentrarii, si memoriei. Copiii pot invata despre directii – diagonala, verticala, orizontala – si respectul fata de reguli si oponent. Controlul primului impuls este, de asemenea, dezvoltat, o trasatura a personalitatii care devine din ce in ce mai apreciata in secolul 21.

Prezentand saahul copiilor la o varsta frageda este esential pentru a face saahul educational (cunoscut) la scara larga. Daca toti elevii invata ABCul/bazele sahului de la 5 ani, in scoala primara, este mult mai usor sa continue sa foloseasca saahul intr-un mod transversal si interdisciplinar in urmatorii ani de scoala generala, iar apoi in liceu.

Ce se intampla cu tutorii de sah din prezent – jucatori de sah care sunt, de asemenea, si profesori de sah? Ei sunt inutili? Chiar deloc – evident ca voi contrazice acest lucru. Vor fi esentiali in anii urmatori si vor castiga mult mai mult decat acum daca planul este implementat intr-un mod extins. Asta nu este doar pentru ca pot ajuta in predarea profesorilor scolari. Sa zicem ca saahul, ca instrument pedagogic in curriculum se prezinta unei proportii de 100% din elevii unei scolii, unui oras, regiune sau tara. Daca doar 3% dintre ei vor fi atrasi de saahul competitiv, numarul elevilor de sah din domeniul privat, numarul membrilor de cluburi de sah si numarul de jucatori inregistrati la federatia locala va creste dramatic.

Mai mult, nu ar trebui sa uitam de restul 97%. Poate ca nu vor juca sah pe viitor, dar vor deveni membri ai comunitatii care are o apreciere pentru sah: mame si tati, profesori, jurnalisti – sau chiar si potentiali sponsori ai sahului. Poate ca unul dintre ei va fi Ministrul Educatiei intr-o zi. Cel mai probabil, majoritatea dintre ei vor avea amintiri placute legate de sah. Obtinerea sponsorizarilor si a sustinerii mass media ar fi, in mod normal, mult mai putin complicata decat acum.

Doua idei relevante pe care le includ mereu in cursurile mele sunt:

- 1) Sahul are efecte benefice pentru cei in afara mainstreamului, atat copii cat si adulti. Sahul a fost adoptat cu success/primit cu entuziasm de cei cu ADHD, Sindromul Down, autism sau Asperger, oameni orbi, surzi sau care au un handicap, someri, nevoiasi, de cei cu probleme mentale, puscariasi, de cei dependent de droguri, etc, etc. Mai mult, este o activitate benefica si recomandata care poate intarsia procesul de imbatranire al creierului (iar in consecinta poate intarzia boala Alzheimer).
- 2) In ciuda celor 1.500 de ani ai istoriei sahului, saahul se muleaza foarte bine si in secolul 21. Este unul dintre putinele sporturi care se pot juca online, si ii ajuta pe profesori sa dezvolte valori care sunt importante in societatea moderna: gandirea critica si flexibila, autocritica si luarea deciziilor.

Imi place sa inchei cursurile cu un proverb (probabil Indian): " Sahul este o mare unde un tantar poate sa bea, si un elefant poate sa se scalde". Elefantul este un mare maestru, iar tantarul este un incepator. Trebuie sa fii doar cu putin mai mare decat tantarul ca sa poti folosi saahul ca un instrument educativ. Dar indiferent de marime, poti simti cateva dintre elementele de baza: saahul poate fi un element important in educatia inovativa. Un numar de studii stiintifice si multemii de profesori de pe tot globul aproba acest lucru.

